Skötsel av stenskivor

Hur håller man stenskivan snygg och prydlig?

Med tanke på utseende och användarkomfort är bänkskivor av granit och kvartssten det bästa valet, men för bekymmersfri daglig användning och för att behålla det sköna utseendet på lång tid, lönar det sig att veta litet om dessa materials egenskaper och underhålls knep. Det tar inte mer än 30 minuter om året att hålla arbetsytan i gott skick.

Mekaniska skador och temperatur

Trots att det handlar om sten som vi är vana att förknippa med styrka, har även granit sina svagheter. När vi monterar bänkskivor av sten utför vi dem så att det är omöjligt för dem att brytas, men vid olycka eller oaktsamhet är det dock möjligt att skada bänkskivan. Främst gäller det arbetsytans kanter, som på grund av kraftiga slag kan slå ut flisor. Det är möjligt att reparera stenen, men resultatet blir inte det samma och vi påminner att sådana skador inte omfattas av garantin.

Här har kompositsten fördelar, som har större tålighet mot fysiska skador. Vi rekommenderar också att man inte skall klättra på köksbänkar för att nå till exempel övre köksskåp. Bänkskivan är svagare på smalare ställen – särskilt kring diskho och spis – och människans vikt kan orsaka att stenen går sönder så var försiktig när ni kliver på bänkskivorna för att komma åt och städa fönster etc.

En stenytas hållbarhet beror inte bara på stensorten utan även av ytfinishen. Den enklaste och säkraste tumregeln är, att ju tätare och slätare materialet är och ju lägre vattenabsorption det har, desto tåligare är materialet.
En polerad yta är väsentligt mera smutsavvisande i jämförelse med en slipad yta.
Om man rengör stenytan med ett olämpligt rengöringsmedel eller på olämpligt sätt, kan den ta skada eller helt förstöras.

Vi rekommenderar att man alltid använder skärbrädan, för trots att knivar och andra bestick inte skrapar stenytan, kan det orsaka att den polerade ytan bleknar när man ständigt skär utan skärbrädan och detta kan endast repareras med specialverktyg.
Det finns också risk att man gör metallspår på ytan, som inte är repor, men som är omöjliga att tas bort utan specialverktyg.

Stenskivan är känslig mot abrasiva material: så använd inte trådsvamp för rengöring och se till att den använda trasan är ren – även ett tillfälligt sandkorn kan skada ytan.

Granitskiva är inte känslig mot värme, men det är bättre att använda ett värmeunderlag när man tar en kastrull eller en panna direkt från spisen – detta just därför att pannor och kastruller (särskilt till exempel ung kastruller av lera och gjutjärn) kan skada stenen med sitt grova underlag.

Vid kompositsten är det obligatoriskt att använda värmeunderlag, eftersom en del av kompositstenen är bindemedel som kan ge reaktion när den kommer i kontakt med ett varmt föremål, som resulterar i spår som inte längre kan tas bort från bänkskivan.

Dagligt underhåll och fläckar

Ni behöver inte göra någonting speciellt för att dagligen underhålla din bänkskiva. Ni kan använda en fuktad trasa och vid behov diskmedel som är löst med vatten eller glasrengöringsmedel. Neutrala (pH 7) och lätt syrliga (pH 4-6) eller lätt basliga (pH 8-10) rengöringsmedel passar till bänkskivor i granit och kompositsten, vid marmor skall man undvika syrliga medel. Man skall rekommendera vattenbaserade rengöringsmedel, eftersom de är mer miljövänliga och hälsovänliga.

När kvarts har mer envisa fläckar kan man använda krämig skurningspasta (till exempel Cif), men man får inte skrubba för hårt. Man får inte använda skurningspasta vid rengörning av granit.

Följ rekommendationerna och använd rengöringsmedel för marmor när du sköter och rengör arbetsytor av kalksten eller av Terrazzo, som består av naturstensflisor. Keramik är en mycket motståndskraftig konstgjord sten och kräver därför inte nämnvärd skötsel. Det räcker med att torka med fuktig trasa.

Det bästa sättet att undvika fläckar är att rengöra bänkskivan direkt efter man har spillt någonting – ju längre stenskivan lämnas orengjord, desto större är möjligheten att det blir en fläck som är svår att tas bort. Man skall vara mer försiktig med ljusa sten än med mörka, slipade sten är också mer känliga än polerade. Marmor kräver mest noggrannhet. Man skall vara försiktig med sådana ämnen som kaffe, te, rött vin (alkohol också generellt), oljor, syrlig frukt (citron, apelsin) och juice. Vid starkare fläckar rekommenderar vi att ni kontaktar en specialist, eftersom borttagning av fläcken beror mycket på typen av sten och ämnet som har orsakat fläcken.

Special underhåll

Mörka graniter och kvartssten behöver ingen speciell underhåll, men vid ljusa sten skulle man en gång om året eller en gång om två år använda specialmedel för att så att säga ”stänga” stenen. Detta gör stenen mer resistent mot fläckar. I byggvaruaffärer finns sådana medel. Produkter som lovar att de skall ge tillbaka glans till stenen, har oftast bara en temporär verkan – bänkskivor i sten förblir glansiga vid rätt underhåll och bruk.

OBS! Kontrollera alltid att produkten passar till din bänkskiva och läs noggrant användarinstruktioner. Eftersom stens underhållsmedel är kemiska ämnen, följ alltid deras säkerhetsanvisningar!

Gör så här:

- Använd dammvippa och fuktig duk när du torkar av ytan. Rengör ytan regelbundet och torka även stänk och vätska så fort det går.
- Använd underlägg, brickor och dukar under porslin, vaser, brickor och glas. Även om några stenytor (granit, marmor, kalksten, keramik) mycket väl tål höga temperaturer, bör du ha ett värmeisolerande underlägg under kastruller och stekpannor. När det gäller kvartssten och terrazzo skall man alltid använda underlägg.
- För att undvika repor bör du inte skära matvaror direkt på stenytan. Använd skärbräda, både för knivens och skivans bästa.
- Om det har blivit matrester kvar på stenytan ska du försöka avlägsna dem snarast möjligt. Använd vid behov diskmedel med neutralt pH. Skölj rikligt med vatten och torka av ytan efter det att du har gjort rent den.
- I undantagsfall kan man överväga att använda ett kemiskt spisrengöringsmedel som inte är kornigt eller har för hög syra. Testa om medlet är lämpligt på en mindre yta, som inte är exponerad.
- För intorkade matrester, tuggummi, stearin, lim, sylt och sirapsfläckar o. dyl. lämpar sig en skrapa av mjuk plast eller kraftigt gummi. Undvik att skada ytan med vassa föremål. Du kan före och efter rengöring skölja en skadad yta med vatten, men troligtvis blir det ett märke på det skadade stället.

Gör helst inte så här:

- Använd inte ättika, blekmedel/klor, aceton, bensin, lösningsmedel och syrliga rengöringsmedell. Använd inte heller starka hemkemikalier som är avsedda för rengöring av badkar, glas o. dyl. ytor på stenytor. Om man använder olämpliga ämnen för rengöring av natursten kan stenen skadas så mycket att man blir tvungen att byta ut skivan.
- Skrubba inte stenytan med grovkorniga krämer eller sträva rengöringsdukar. Bäst lämpar sig skumgummisvampar, dukar av mikrofiber eller mjuka borstar. Om man t ex har använt duken eller borsten när man har sköljt rotsaker eller utslagsvasken, ska man kontrollera att det inte har fastnat korn av sand eller jord mellan borsten – dessa kan repa ytan.
- Blanda inte olika putsmedel, även om detta rekommenderas på internet. Vissa kemikalier kan bilda giftiga gaser om man blandar dem.